

ת"פ 43911/06/16 - מדינת ישראל נגד נ ק

בית המשפט המחוזי בחיפה
ת"פ 43911-06-16 מדינת ישראל נ' ק(עציר)
לפני כבוד השופט אבי לוי
המאשימה
מדינת ישראל

נגד
הנאשם
נ ק (עציר)

גזר דין

כללי

נ ק, הנאשם שלפניי, נותן את הדין על-סמך הודאתו בביצוען של שלוש עבירות, אשר יוחסו לו בכתב-אישום מתוקן אשר הוגש נגדו ביום 13 אוק' 2016. עבירות אלו עניינן **חבלה חמורה בנסיבות מחמירות**, בניגוד לסעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), **הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו**, לפי סעיף 275 לחוק העונשין ו**אימים**, לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

עובדות ההרשעה

העובדות, המסתתרות מאחורי ההרשעה הנ"ל הינן אלו -

ביום 7.6.16, בשעת בוקר, שהה ג ק, אחיינו של הנאשם, המתגורר בסמוך אליו במרפסת ביתו. הנאשם ראה אותו שם, **צעק לעברו, קילל אותו ואמר שיהרוג אותו**. ג ביקש מהנאשם להירגע אך הנאשם לא שעה לבקשה ואף התקדם לכיוון ביתו של ג כשברשותו מוט ברזל וכשהוא ממשיך לצעוק ולקלל. למשמע הצעקות יצאה אמו של ג, פ (המתלוננת) מהבית וחסמה דרכו של הנאשם. או-אז, **הכה הנאשם את המתלוננת באמצעות מוט ברגליה ובידיה והיא נפלה ארצה**. **הנאשם המשיך להכות את המתלוננת באמצעות המוט בכל חלקי גופה כשהיא שרועה על הקרקע תוך שהוא צועק ומקלל**. לאחר שהגיעו למקום בני-משפחה ושכנים והרחיקו את הנאשם מהמתלוננת, עזב אותה הנאשם והלך לביתו.

כתוצאה ממעשיו, נגרמו לה **שבר בכף רגל שמאל ושני שברים בברך ימין**. כן נגרם לה **נקע ברגל ימין, נפיחות ושטף-דם בזרוע שמאל, ושני שברים בחלק החיצוני של שוק ימין, רגישות למגע בכתף והיא סבלה מכאבים עזים בחלקי גוף שונים**. המתלוננת פונתה באמצעות אמבולנס לבית-החולים "הלל יפה", שם זכתה לטיפול רפואי ואושפזה למשך 9 ימים.

לאחר האירוע האמור הגיעו למקום ארבעה שוטרים, מלווים בג. הנאשם ירד במדרגות ביתו והתקדם לכיוון השוטרים **תוך שהוא צועק ומאיים עליהם**. הוא המשיך להתקדם לכיוונו של אחד השוטרים, קילל אותו ודחפו לאחור. **בהמשך, רץ הנאשם לעבר שוטר אחר, אשר נשא על כתפו רובה מסוג M-16, אחז בקנה הנשק וברצועתו**

ומשכו בעוצמה אליו תוך שהוא צועק ומאיים: "תן לי את הנשק, אני אהרוג את כולם". בשלב זה, ריסס אחד השוטרים גז פלפל לעבר הנאשם; השוטרים הודיעו לו שהוא עצור, אזקוהו והכניסוהו לתוך ניידת המשטרה. במהלך הנסיעה בניידת לעבר תחנת עירון ובתוך התחנה גופה, המשיך הנאשם לצעוק ולגדף את השוטרים, ירק בניידת ואיים לפגוע בהם ולהרגם. קצין משטרה ניסה להרגיעו, אך גם אותו קילל הנאשם.

בהמשך, חבט הנאשם את ראשו בדלת של ארונית ורץ לכיוון חלון זכוכית בכוונה להתנגש בו. השוטרים שנכחו במקום השכיבו את הנאשם על הרצפה בכדי למנוע ממנו לפגוע בעצמו או בשוטרים. אחר-כך, נלקח הנאשם לבית-החולים שער מנשה בליווי שוטרים. בדרך לבית-החולים ובזמן ההמתנה בחדר המיון בבית-החולים, המשיך הנאשם לקלל ולצעוק על השוטרים שליוו אותו.

תסקיר שירות המבחן

ביום 9 דצמ' 2016 ערך שירות המבחן תסקיר בעניינו של הנאשם. ממנו עלה, שהנאשם שרוי במצוקה רגשית על רקע היותו עצור לראשונה, מורחק מבני-משפחתו ומתקשה להסתגל לסביבת העצורים (שלפי דבריו השפילוהו אך הוא נמנע מלהגיב כלפיהם). שירות המבחן התרשם מכך, שהנאשם חש רצון תמיד להיות בעמדה דומיננטית ביחסיו עם המשפחה או במכלול אינטראקציות בין-אישיות; הוא כוחני ואגרסיבי. צוין, כי לנאשם 7 ילדים בגילאים 11-27 כשארבעה מהם נשואים ומנהלים משק-בית עצמאי; לו קשר קרוב ומשמעותי עם אשתו ועם בניו. הוא הוכר כנכה בשיעור 100% מטעם הביטוח הלאומי וזוכה, אפוא, לקצבת נכות בהתאם. בעבר, נטל תרופות פסיכיאטריות להרגעה; טרם מעצרו, הוא הפסיק ליטול את התרופה. הוא עובד מגיל 12 בעבודות מזדמנות כדי לסייע בפרנסת משפחתו; עבד בבנייה ובמקביל כנהג מונית. משפחתו נורמטיבית ונטולת עבר פלילי.

בפני שירות המבחן הודה הנאשם באופן מלא במעשיו כלפי גיסתו ואחיינו אך כפר במעשים כלפי אנשי-המשטרה, שכן איננו זוכר את ביצועם בהתחשב במצבו הנפשי.

בדיון שנערך לפני, ביררתי עימו אם הוא נוטל אחריות מלאה גם על המעשים הללו והבנתי מדבריו, שלאחר ששחזר את השתלשלות האירועים, הדברים זכורים לו, הוא מודה בביצועם, מתחרט עליהם ומוכן ומזומן להיענש בגינם.

יצוין, שלפני שירות המבחן הסביר הנאשם מה גרם לו לאבד שליטה ולהשתולל באורח בו נהג. הוא סיפר שלאחר מות אחיו (בעלה של המתלוננת) הוא דאג הן לצרכיהם הפיזיים, הן הנפשיים של המתלוננת ושל ילדיה. אשתו של אחיינו (ג), פנתה אליו סמוך לפני יום האירוע בבקשת סיוע במשבר הכלכלי שאליו נקלעה משפחתה לאחר שהאחרון התמכר להימורים. הוא פנה בעניין זה אל אחיינו, אשר ישב במרפסת הבית אך הלה התקשה לקבל את דבריו, צעק עליו וקילל אותו. דבר זה הרגיזו, עורר את כעסו שבו התקשה לשלוט. בתגובה, נטל מוט ברזל ופנה לעברו על-מנת לפגוע בו. המתלוננת אשר ביקשה לחסום את דרכו הפכה הקרבן המידי של הכעס. החבלות נגרמו לה כתוצאה מכך שבעקבות מכה שהיכה אותה, היא נפלה ממדרגות הבית.

בבואו להעריך את מידת מסוכנותו של הנאשם, הביא שירות המבחן בחשבון את התחברותו של הנאשם לחומרת מעשיו, לכישלון החמור הטמון בהם ולמניעיו בביצועם. הוא ביטא אמפתיה לסבל שהסב; קיימים יסודות בריאים בתפקודו - יכולת לשמור על יציבות תעסוקתית ודאגה לבני משפחתו. הוא מביע רצון להשתלב בהליך טיפולי לצורך שליטה על כעסים ולרכוש כלים להתמודדות במצבי לחץ ודחק.

מאידך גיסא, התרשם השירות מאדם בעל **סף תסכול נמוך** וקושי לקבל את עמדת האחר; מדובר במי שנוהג להטיל מרותו על אחרים **והמאבד שליטה ונוטה להגיב באורח אימפולסיבי ואלים כשהוא חש פגיעה בכבודו האישי**. מהתנהגותו בבית-המעצר שואב שירות המבחן עידוד - התנהגות מאופקת זו מלמדת על יכולת וויסות עצמי.

מהמכלול לומד שירות המבחן על **סיכון משמעותי לחזרה על התנהגות אלימה מצדו גם בעתיד**.

לבסוף ולנוכח חומרת העבירות לא המליץ שירות המבחן על חלופת ענישה או על שיקום במסגרת הקהילה כאפשרות העשויה להפחית סיכון להישנות עבירות דומות בעתיד. עם זאת, המליץ השירות על שילובו של הנאשם בהליך טיפולי, אם יביע רצון לכך.

דיון הטיעונים לעונש נערך לפניי ביום 13.12.16.

ראיות התביעה

התביעה הסבה את תשומת ליבי לדברי **המתלוננת**, במסגרת עדותה, שלפיהם **היחסים בינה לבין הנאשם הם תקינים כעת וכי היא סולחת לו על מעשיו**, ולכך שציינה שהיא **חשה בטוב כעת**, וכן כי **מאז מות בעלה, הנאשם היה זה שדאג לה ולילדיה**. עוד הציגה התביעה תדפיס מידע פלילי בעניינו של הנאשם, אשר לימד, שבשנת 2001 הורשע הנאשם בעבירה של אי הגשת דו"ח במועד לאחר דרישה, בניגוד לסעיף 117(א)(6) לחוק מע"מ, ונדון בגין כך לקנס ולמאסר על תנאי, ובשנת 1995 הורשע בעבירה שעניינה תגרה במקום ציבורי, בניגוד לסעיף 191 בחוק העונשין. כאן הוטלו עליו קנס וכן התחייבות להימנע מעבירה.

ראיות ההגנה

מטעם ההגנה הוגשו לעיוני **מסמכים רפואיים המתייחסים למצבו הנפשי של הנאשם** במועדים הרלבנטיים לאירועים נשוא תיק זה. כך, הוצגה לי **הוראת אשפוז כפוי, אשר הוצאה בעניינו של הנאשם בידי הפסיכיאטר המחוזי ביום 7.6.16 (הוא יום האירועים שבכתב-האישום)**. בפני הפסיכיאטר טען הנאשם, במהלך השתללותו, כי הוא "רופא, עורך-דין, מסוגל לטפל בכולם, דורש יחס מיוחד". הפסיכיאטר ציין, כי הנאשם מחוסר כל תובנה למצבו והתנהגותו, לפיכך, מסוכנת. אובחנה **פגיעה בשיפוט ובבוחן המציאות**. לאור מצב פסיכוטי פעיל עם סכנה פיזית מיידית לסובבים, מצא הפסיכיאטר המחוזי להורות על אשפוז הכפוי. הוראת האשפוז ניתנה למשך עשרה ימים. לנוכח מצבו הנפשי, אישר מנהל חדר המיון והשהייה בבית-החולים הפסיכיאטר בו שהה הנאשם, כי הוא איננו מסוגל להגיע לבית-המשפט ולפיכך, נערך דיון משפטי בעניינו בהעדרו.

עוד הוצג לפניי תיעוד רפואי המלמד, **שביום 6.7.16 אושפז הנאשם למשך יממה בבית-חולים בני-ציון מפאת חשש לאירוע לבבי חוזר**. מסיכום המחלה ניתן להבין, שהנאשם סובל מזה זמן ממחלה של אי-ספיקה לבבית ובגין כך **עבר 4 צנתורים**, האחרון שבהם בשנת 2015. במהלך האשפוז בוצע לו צנתור אשר לא חייב התערבות כירורגית מידית.

טיעוני המאשימה לעניין העונש

הפרקליט המלומד, עו"ד רמי סלאמה, במסמך טיעון כתוב ומנומק, עמד על כך שעסקינן באירועי אלימות חמורים שפגעו פגיעה משמעותית בערכים חברתיים בסיסיים כגון: קדושת החיים ושמירה על שלמות הגוף. עוד צוין, שבמעשיו

שהופנו כלפי השוטרים פגע הנאשם פגיעה אנושה בשלטון החוק והסדר הציבורי. הפרקליט המלומד עתר לכך שאקבע שני מתחמי ענישה נפרדים בעניינו של הנאשם, שכן אליבא דמאשימה יש לראות כל אישום כאירוע נפרד. הפרקליט המלומד הפנה למדיניות הענישה הנהוגה בעבירות הזהות לנידון דין וסבר, באשר לאישום הראשון, כי יש לקבוע מתחם ענישה הולם הנע בין 3 לבין 5 שנות מאסר לריצוי בפועל. באשר לאישום השני, סבר הפרקליט כי יש לקבוע מתחם ענישה הולם הנע בין 6 לבין 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל. בהתייחסו למסקנות תסקיר המבחן לעיל, ציין הפרקליט כי אין בהן אופק שיקומי וגם אם היה כזה בנמצא ראוי שהטיפול בעניינו של הנאשם יעשה בין כתלי בית מאסרו. הפרקליט הדגיש את העולה מן המסמכים הפסיכיאטריים, שהוצגו על ידי הסנגור, לפיו הנאשם מסוגל לעמוד לדין ובעת ביצוע מעשיו הבחין בין טוב לרע. לסיכום, המאשימה עתרה שאשית על הנאשם עונש מאסר לריצוי בפועל, המצוי בגדרי מתחמי הענישה שהציגה, לצד עונש מאסר מותנה, קנס ופיצוי למתלוננת.

טיעוני ההגנה לעניין העונש

מנגד, הפנה ב"כ המלומד של הנאשם, עו"ד עלא עתאמנה, לעדותה של המתלוננת לפניי, במסגרתה תיארה את מערכת היחסים בינה לבין הנאשם. הודגש כי המתלוננת עמדה על כך שהיא סולחת לנאשם, בציינה את העובדה שהשניים צריכים להמשיך ולהתגורר בשכנות טובה. הסנגור המלומד, במסמך טיעון כתוב ומנומק, הציג פסיקה ענפה העוסקת בעבירות בהן הודה והורשע הנאשם. צוין, כי מנעד העונשים בכגון דא הוא רחב ואף יכול במקרים המתאימים לעמוד על עונש בן 6 חודשי מאסר בדרך של ריצוי בעבודות שירות.

הסנגור המשיך והפנה את בית המשפט לנסיבותיו האישיות של הנאשם כפי שאלו פורטו בהרחבה על ידי שירות המבחן. הסנגור הוסיף בעניין זה שעד להידרדרות במצבו הבריאותי של הנאשם חייו התנהלו באורח נורמטיבי. הסנגור עמד גם על הודאתו של מרשו והיחסיו בזמן שיפוטי יקר המגיע לצדה. הובהר, שהנאשם הביע צער וחרטה על ביצוע העבירה והסביר את המניע לביצוע המעשים המיוחסים לו, הכל כפי שפורט בתסקיר. הסנגור שב והביע את נכונותו של הנאשם להשתלב בהליך הטיפול.

לסיכום, עתר הסנגור שאסתפק בימי מעצרו של הנאשם עד כה.

כאן המקום לציין, כי לאחר שמיעת טיעוני הצדדים, מצאתי לנכון להפנות בקשה אל שירות המבחן להתייחס לאפשרות שיוטל על הנאשם לאחר תקופת מעצר ארוכה (**בת כתשעה חודשים**) עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות תוך שילוב פיקוח על-ידי שירות המבחן אשר יכלול גם פיקוח על כך שהוא ממשיך ליטול טיפול תרופתי לו הוא זקוק.

ממצאי התסקיר המשלים

ואכן, ביום 8.2.17 התקבל תסקיר נוסף בעניינו של הנאשם דכאן. במסגרתו צוין, שקצינת המבחן ערכה עם הנאשם שיחה נוספת, בבית המעצר. משיחה זו למדה קצינת המבחן, כי הנאשם (**בשונה מהעבר**) **מודה בביצוע המעשים שהקימו את העבירות שביצע ומביע צער וחרטה על מעשים אלו**. עוד צוין שהנאשם מגלה **אמפטיה לנזק שגרם למתלוננת ובמובן זה הביע את נכונותו לפצות אותה**. קצינת המבחן הוסיפה וציינה כי **הנאשם החל ליטול, בבית מעצרו, תרופות הרגעה**. לדבריו נטילת תרופות אלו, הובילו לרגיעה במצבו הרגשי, במצבים שבמהלכם עלול הוא להגיב באופן אימפולסיבי. בהקשר זה, נכתב כי **הנאשם הביע בפני שירות המבחן את נכונותו ורצונו להמשיך**

וליטול את התרופה.

לאור האמור דלעיל, נוכח התרשמותה של קצינת המבחן כי כיום הנאשם **מצליח להתחבר לחומרת מעשיו**, למניעים שהובילו למעשיו ונכונותו להמשיך וליטול תרופות הרגעה - הומלץ להטיל על הנאשם **צו מבחן למשך שנה**. במהלכו של צו זה הוצע כי הנאשם ישולב במרפאה לבריאות הנפש באזור מגוריו ושירות המבחן יעקוב אחר שיתוף הפעולה שלו עם המרפאה. כמו כן, **הומלץ להסתפק בתקופת המעצר אותה ריצה הנאשם ולהטיל עליו מאסר מותנה מרתיע ופיצוי משמעותי לטובת המתלוננת**.

לנוכח עמדת שירות המבחן, מצאתי לנכון להורות על בחינת התאמתו של הנאשם בידי הממונה על עבודות השירות, לבחון ריצוי עונש מאסר על-ידי בדרך של עבודות שירות.

חוות דעת הממונה על עבודות השירות

ביום 22.2.17 התקבלה חוות דעתו של הממונה על עבודות השירות ולפיה הנאשם נבדק ונמצא כשיר לשאת את מאסרו בדרך ריצוי של עבודות שירות.

כמו כן, בהתאם להחלטתי ולאחר קבלת חוות הדעת המשלימות דלעיל, השלימו הצדדים בכתב את התייחסותם לעניין העונש.

המאשימה מצידה חזרה על עמדתה העונשית טרם קבלת חוות הדעת.

מנגד, **עתר הסנגור לאמץ את המלצות שירות המבחן** והממונה על עבודות השירות.

הנאשם בדברו האחרון

הנאשם פנה אליו והתנצל שוב ושוב על מעשיו. הוא ציין לפניי את העזרה המתמדת שהעניק לאחינו ולאשת אחיו שנפטרה לפני 30 שנים. הנאשם הדגיש כי מצבו הנפשי (והכלכלי) הקשה הוא זה שהובילו לביצוע מעשיו החמורים. יחד עם זאת, נטען לפניי כי כעת הוא מודע לצורך לטפל במצבו הנפשי וביקש ממני שאאפשר לו לנקוט בטיפול מסוג זה שלא מאחורי סורג ובריח.

דין והכרעה

עניינו של הנאשם איננו פשוט לגזירה.

מחד גיסא, **אין ניתן להכביר מילים על החומרה שבמכלול התנהלותו באותו יום מר ונמהר שעליו נסב כתב-האישום**. הוא היכה, באמצעות מוט את גיסתו על לא עוול בכפה מכות נמרצות וגרם לה לחבלות משמעותיות, אשר הצריכו אשפוז וטיפול בבית-חולים משך 9 ימים. בהמשך, הוא איים על שוטרים, אשר הגיעו למקום על-מנת לעצרו, קילל אותם והשתולל באורח פרוע ובלתי-מרוסן כלפיהם.

מאידך גיסא, עניין לנו בנאשם בן 52 **נטול עבר פלילי משמעותי**, המנהל אורח חיים נורמטיבי לחלוטין, הסובל מבעיות רפואיות משמעותיות (הוכר כנכה בשיעור של 100% בשל כך), מי שעשה את שעשה תחת התקף זעם, אשר החרף לכדי התקף פסיכוטי; להתנהגותו של הנאשם קדמה לפי הנטען התנהלותו המופקרת של אחיינו, אשר לפי

הנטען הסתבך בחובות הימורים והגיב בזלזול, בדברי קללה ונאצה כלפי הנאשם, אשר ביקש לשוחח עימו בנושא.

עניין לנו כאן בנאשם, הידוע כמי שזקוק לטיפול פסיכיאטרי הרגעי ואשר דומה, שהתפרצותו האלימה מקורה בעיקר בכך, **שהוא הפסיק, על דעת עצמו, זמן לא ארוך לפני האירוע ליטול אותו.**

התנהגותו כלפי אנשי המשטרה (קללות, השתוללות והשמעת איומים) היוותה המשך טבעי של מעשיו הקודמים, של אי-נטילת הטיפול התרופתי ושל היקלעותו לסיטואציה מלחיצה ובלתי-מוכרת.

אפנה, אפוא, לגזור דינו של הנאשם תוך יישומם של העקרונות והשיקולים המנחים בענישה הקבועים בסימן א'1 לפרק ו' שבחוק העונשין, שעניינו "הבניית שיקול-הדעת השיפוטי".

כידוע, העקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (סעיף 40ב לחוק העונשין). תחילה, עליו לקבוע מתחם ענישה הולם למעשה העבירה בהתאם לעקרון המנחה דלעיל; אחר-כך, בתוך אותו מתחם עליו לגזור לנאשם עונש מתאים בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (ראו סעיף 40יא לחוק העונשין).

אצא אפוא לדרך, המובילה בסופה למתחם העונש ההולם את מעשיו של הנאשם. תחילה, ראוי לבחון את השאלה אם המעשים המתוארים בכתב-האישום מהווים "אירוע אחד" כמובנו של מונח זה בסעיף 40ג(א) לחוק העונשין או שמא מדובר בשני אירועים נפרדים המחייבים קביעת מתחמי עונש הולמים שונים זה מזה.

הלכתו של בית-המשפט העליון בעניין זה הובאה בפסק-דינה של כבוד השופטת ד' ברק-ארז במסגרת ע"פ ג'אבר נ' **מדינת ישראל** (ניתן ביום 23.6.15). באותו מקרה הוטבע מבחן ה"קשר ההדוק" בין המעשים, המאפשר לראותם כאירוע אחד. מקום בו מדובר בעבירות הקשורות זו לזו במישור הענייני, במישור זמן הביצוע או במישור של היותן חלק מ"תוכנית עבריינית אחת", ניתן ואף ראוי להשקיף עליהן כאירוע אחד, המחייב קביעת מתחם ענישה הולם יחיד.

לטעמי, זהו המצב בענייננו.

אמנם, קיים פער זמנים קטן בין הפעלת האלימות מצדו של הנאשם כלפי המתלוננת לבין השמעת האיומים והקללות כלפי אנשי-המשטרה; דא עקא, שקיים "קשר הדוק" בין שני המעשים; מקורם אחד; השוטרים הגיעו למקום ועצרו את הנאשם **בעקבות** פגיעתו במתלוננת. המעשים כולם בוצעו תחת אובדן-שליטה והתפרצות אימפולסיבית מתגלגלת; אופיים דומה: האמור במעשים אגרסיביים בעלי אופי אלים (פיזי או מילולי). לנוכח כל זאת, מצאתי, כי ראוי להשקיף על מכלול האירועים המתוארים בכתב-האישום כעל אירוע יחיד.

הערכים החברתיים שנפגעו

לא יכול להיות ספק בכך, שהנאשם פגע בהשתוללותו ובהפעלת האלימות החמורה מצדו בשורה של ערכים חברתיים חשובים. הוא פגע בערך שעניינו **זכותו של אדם לשלימות גופו**; הפגיעה בערכים הללו היתה **ממשית ומשמעותית** בהתחשב בחומרת החבלות שגרם למתלוננת. הוא פגע בערך שעניינו **כבוד האדם** באשר הוא; הוא פגע בערכים העוסקים **בשמירה על הסדר הציבורי ובהגנה על שוטרים**, הממלאים תפקידם, מפני איומים ומפני השתוללות המופנית כלפיהם. כאן, מדובר בפגיעה **בינונית** בערכים הללו שכן, אמנם הנאשם לא גרם לחבלה או לפגיעה כלשהי

לאנשי המשטרה, אך ההשתוללות היתה ארוכת-טווח והופנתה כלפי שורה ארוכה של שוטרים וכללה דברי-בלע ודברי איום קשים וחמורים.

מדיניות הענישה ההולמת

בתי-המשפט נוהגים בחומרה במי שנוהג אלימות בלתי-מרוסנת כלפי הזולת, בפרט מקום בו אלימות זו נסתיימה בגרימת חבלה משמעותית. עמדה על כך כב' השופטת ד' ברק-ארז במסגרת ע"פ 7639/13 מחמוד **אמארה נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 2.4.14), בציינה כדלהלן:

"עבירות של אלימות חסרת פשר המתפרצת ברגע הן איום מתמיד על שלוות חייהם של האזרחים, כמו גם על ביטחונם האישי. מבית משפט זה צריך לצאת מסר ברור של אי-השלמה עמו, מסר המתבטא לא רק במלים, אלא גם במדיניות הענישה הלכה למעשה.."

מתאימים לעניינו גם הדברים שנכתבו במסגרת ע"פ 4173/07 **פלוני נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 16.8.07) לפיהם:

" רבות נאמר בבתי המשפט על תופעת האלימות הפושה בחברה הישראלית ועל הצורך של איחוד כוחות של כל הרשויות לצורך מלחמה בתופעה זו. תפקידו של בית המשפט במאבק הוא הטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים על הנוקטים באלימות לפתרון סכסוכים, על מנת להעביר מסר, הן לעבריין האינדיווידואלי, והן לעבריינים הפוטנציאלים ולחברה כולה, כי אין החברה טולרנטית להתנהגויות מעין אלה.."

כן נוהגים בתי-המשפט בחומרה ומטילים עונשים משמעותיים על מי שמפריע לשוטרים במילוי תפקידם ומאיים עליהם. עמד על כך כב' השופט ס' ג'ובראן במסגרת ע"פ 7348/11 **מדינת ישראל נ' שמעון אוזן** (ניתן ביום 26.12.11), בציינו כדלהלן:

".. נדמה שאין צורך להכביר מילים על החומרה שבעבירות כלפי עובדי ציבור בכלל, וכלפי שוטרים הממלאים את תפקידם בפרט. כך, בעניין אחר הבעתי את עמדתי כי יש"לשוב ולהזכיר כי הדעת אינה סובלת שימוש בביטויים כה נלוזים גזעניים ומעוררי חלחלה כנגד שוטרי משטרת ישראל, אשר עושים את עבודתם נאמנה למען שמירת הסדר הציבורי ובטחון הציבור, ואף מסכנים את חייהם לשם כך...חברה המכבדת את שלטון החוק ואת זכויותיו של הזולת לא תאפשר פגיעה והעלבה כה קשה של נציגי החוק..."(רע"פ 5579/10 קריה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו), 2.8.2010).."

לפיכך, על מנת לשרטט כדבעי את מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם, עיינתי בפסיקה הנוהגת במקרים הדומים לעניין שבפנינו.

כך למשל, בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 8991/10 **יעקב מכבי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 17.5.15) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב, במסגרתו הושת על המערער (לאחר ניהול הליך הוכחות) עונש מאסר **בן 36 חודשים לריצוי בפועל**. עונש זה הוטל על המערער (בעל עבר פלילי) בגין ביצועה של עבירה שעניינה **חבלה חמורה בנסיבות מחמירות** לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, כי המערער ביקש להיכנס למקום עבודתו בחברה להפצת עיתונים ודפק בידיו על שמשת החלון של עמדת השומר אך זה סירב להכניסו. זמן קצר לאחר מכן הגיע למקום מנהל העבודה. אז פתח השומר את השער החשמלי ואפשר לו ולמערער להיכנס אל מקום העבודה. בשלב זה יצא השומר מעמדתו ובינו לבין המערער התפתחו חילופי דברים קשים שבסיומם חבט המערער בפניו של השומר באמצעות קסדת האופנוע שלו. מעוצמת המכה השתטח השומר על הרצפה ואיבד את הכרתו, ומספר שעות לאחר מכן הוא הובהל לבית החולים כשהוא סובל מנפיחות בפניו ובעינו

ומקיא דם. בבית החולים אובחנו שברים בפניו של הוא אושפז למשך חמישה ימים ובהמשך נזקק למנוחה בבית למשך חודש וחצי.

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 702/14 **ולדימיר רויטמן נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 21.5.14) דחה בית המשפט העליון שני ערעורים (האחד, מטעמו של המערער והשני, שכנגד, מטעמה של המדינה) על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, במסגרתו הושת על המערער **עונש מאסר בן 9 חודשים** לריצוי בפועל. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה, על פי הודאתו, של עבירה שעניינה **חבלה חמורה בנסיבות מחמירות** לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, כי עת חגגו המערער ובני משפחתו אירוע משפחתי במסעדה בבאר שבע. אמו של המערער התלוננה על השירות, ודרשה בצעקות ובקללות כי מנהל המסעדה יגיע למקום, ואף בעטה בדלת הסגורה של משרד המנהל. בתגובה תקף אותה מנהל המסעדה והיכה אותה בפניה. מספר אנשים שנכחו במסעדה, וביניהם המתלונן, נגשו לאמו של המערער כדי להרגיעה. המערער אחז בידו בקבוק, רץ לעבר המתלונן וחבט בו בעוצמה עם הבקבוק בפניו, ולאחר מכן המשיך להתפרע במסעדה, ובמקום התפתחה קטטה. כתוצאה מכך, נגרם למתלונן שבר בארובת עין ימין והוא אושפז ונתח בעינו.

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 1508/16 **מכלוף מיקי אמסלם נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום) קיבל בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב, במסגרתו הושת על המערער עונש מאסר בן 8 חודשים לריצוי בפועל. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה, על פי הודאתו, של עבירה שעניינה **חבלה חמורה בנסיבות מחמירות** לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, כי על המדרכה, בסמוך לקיוסק בו עבד המערער, פרש דר רחוב (המתלונן) שמיכה ונשכב עליה. משהבחין בכך המערער, פנה הוא לעבר המתלונן, בעודו מצויד במוט ברזל. בין השניים נתגלע ויכוח, במהלכו סינן המערער לעבר המתלונן "לך מפה, אני אשבור לך את הראש". בשלב כלשהו בוויכוח עמד המתלונן על רגליו ותפס את מוט הברזל בשתי ידיו. בהמשך לכך, הלם המערער בפניו של המתלונן בשתי מכות אגרופ, ובנוסף חבט בראשו באמצעות מוט הברזל, חבטה שהפילה את המתלונן ארצה. כתוצאה מכך, נגרמו למתלונן חבלות שונות, בהן שברים בארובת העין ובאף. המתלונן נתח ואושפז למשך חמישה ימים. בית המשפט העליון כאמור קיבל את הערעור (ברוב דעות) והעמיד את עונשו של המערער על **6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות**. צוין, שמכלול נסיבות בתיק זה מצדיקות סטייה לקולא ממתחם העונש שנקבע במסגרת בגזר הדין (12-36 חודשי מאסר לריצוי בפועל). הודגש, כי מאסר מאחורי סורג ובריח יאלץ את המערער להפסיק את ההליך הטיפולי בו הוא החל. בנוסף ניתן משקל, ולו מועט, גם לכך שמאז קרות האירוע המערער נישא, ונולדה לו בת הסובלת ממום בידה.

בפרשה נוספת שנדונה במסגרת ע"פ 379/15 **אגינצ'ה לוי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 26.7.15) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, במסגרתו הושת על המערער עונש מאסר בן **30 חודשים לריצוי בפועל**. עונש זה הוטל על המערער (בעל עבר פלילי) בגין ביצועה, על פי הודאתו, של עבירה שעניינה **חבלה חמורה בנסיבות מחמירות** לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, עת נכחו בבית הקפה, התפתח ויכוח בין המערער לבין המתלונן שבמהלכו עמדו השניים זה מול זה ואחזו זה בצווארון חולצתו של האחר. נוכחים במקום הפרידו בין הניצים, והשניים שבו כל אחד למקומו. זמן קצר לאחר מכן, המערער הרים בידו בקבוק בירה מלא בחלקו, התקרב אל המתלונן והטיח את הבקבוק בחוזקה בפניו של המתלונן. כתוצאה מן המעשה, נשבר הבקבוק והמתלונן נפצע בפניו ודימם. בהמשך הופנה המתלונן לקבלת טיפול רפואי בבית החולים "ברזילי" באשקלון, שם אובחנו אצלו חתך ושרר קומפלקס זיגומטי בארובת עין שמאל עם שקיעת הקשת הזיגומטית, קושי בפתיחת הפה והגבלה בתנועות לטראליות.

למדיניות הענישה בעבירות שעניינן הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק העונשין ואיומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין. ראו למשל: ת"פ(רח') 20152-10-14 **מדינת ישראל נ' רועי אבוקסיס** (ניתן ביום 20.11.14) - במסגרתו הושתו 4 חודשי מאסר על תנאי; ע"פ (חיפה) 28726-12-14 **לוקובסקי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 19.2.15) - במסגרתו הושתו **חודשיים מאסר** בפועל בדרך ריצוי של עבודות שירות; עפ"ג (מחוזי מרכז) 51728-06-16 **פלוני נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 6.11.16) - במסגרתו הושתו **9 חודשי מאסר לריצוי בפועל**.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירות (סעיף 40ט' לחוק העונשין)

אפנה כעת לעיין בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות שבעשייתן הורשע הנאשם. מעשיו של הנאשם **לא היו מתוכננים**. הם היו אימפולסיביים ובחלקם בוצעו לאחר אובדן שליטה; הנאשם ביצע את המעשים לבדו; הנזק אשר צפוי היה להיגרם כתוצאה ממעשיו היה פגיעה בגופם ובנפשם של אנשים. בפועל, אכן **חבל הנאשם במתלוננת חבלה חמורה אשר כללה גרימת שברים שונים בגופה ואשר הצריכה אשפוז למשך 9 ימים**. הנאשם עשה את שעשה לאחר שכעס באורח בלתי-נשלט על אחיינו וכאמור, לנוכח בעיותיו הנפשיות, איבד שליטה על התנהגותו ופעל באורח אלים ואגרסיבי כלפי המתלוננת כמו גם כלפי שורה של שוטרים. הנאשם הבין את מעשיו, לפחות בתחילתם.

עם זאת, ראוי להדגיש, בהקשר זה, כי **הנאשם אובחן, בהמשך היום כמי ששיפוטו ובוחן המציאות שלו נפגעו, כמי שמצוי במצב פסיכוכי פעיל וכתוצאה מכך הוצאה לו אף הוראת אשפוז**. לא נטען לפניי, כי חל סייג לאחריות הפלילית כפועל יוצא מקביעות אלו ולפיכך, ראוי להניח שמצבו של הנאשם החמיר במהלך היום, וכי האבחנה האמורה רלבנטית לשעת ערב, בה נבדק בידי הפסיכיאטר המחוזי. דא עקא, שבוודאי שיש מקום להניח לזכותו, שגם בשעות שבהן ביצע את המעשים שביצע, **היה מצבו הנפשי מדורדר** (בין השאר על רקע אי-נטילת תרופות הרגעה מזה זמן) וכי **מידת הבנתו את מעשיו, את הפסול שבהם ואת משמעותם לא היתה מלאה**. דברים דומים יש לומר על יכולתו להימנע מהמעשה ולשלט על מעשיו. בהקשר זה, נכון לציין, כי אף כי לא הועלתה טענה, שלפיה מעשיו של הנאשם חסו תחת הסייג לאחריות הפלילית שעניינו אי-שפיות, אין ניתן להתעלם מכך, שאילו נוהל המשפט ונשמעו עדויות פסיכיאטריות, לא מן הנמנע שהיה נקבע שמצבו הנפשי היה במצב **הקרוב להיזקקות לסייג** כאמור.

המעשים בוצעו באכזריות ובאלימות קשה כלפי קרבן חפה מכל פשעה, תוך שימוש בנשק קר וגרמו לחבלות קשות, כמפורט לעיל.

מתחם העונש ההולם

לנוכח כל האמור לעיל, ראוי לקבוע את מתחם הענישה בעניין העבירות שאותן עבר הנאשם כנע בין **6 חודשי מאסר לריצוי בפועל לבין 48 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד עונשים נלווים**.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין)

הגיעה השעה לקבוע את העונש המתאים לנאשם בתיק זה בהתחשב בנסיבות **שאינן** קשורות בביצוע העבירה, המתקיימות בעניינו.

ריצוי עונש מאסר ממשי בלי ספק יפגע בנאשם. עניין לנו באדם לא צעיר (כבן 52 שנים) לא-בריא (גופנית - הוא מוגדר כנכה בשיעור של 100%; נפשית - הוא סובל מהפרעות אישיות הנוטות להתפרץ בצורה של גלישות פסיכוטיות); שמענו, כי בתקופת מעצרו, התאנו לנאשם עצירים אחרים.

לפיכך, מובן שריצוי מאסר יש בו כדי לפגוע בנאשם פגיעה של ממש.

העונש בוודאי יפגע גם במשפחתו של הנאשם. כזכור, הוא נשוי ואב לשלושה, הזקוקים לו כהורה וכעמוד-התווך של הבית. כתוצאה מביצוע העבירה נגרמו גם לנאשם נזקים; הוא אושפז בכפייה בבית-חולים לחולי-נפש והושם במעצר. **הנאשם נטל אחריות מלאה על מעשיו מתוך כוונה לחזור למוטב. הוא הודה באשמה, הביע חרטה וחסך זמן שיפוטי יקר בכך. יש לראות בהתנהלותו של הנאשם אל מול משפחתו של אחיו המנוח בגדר התנהגות חיובית. לנסיבות חייו הקשות היתה בוודאי השפעה על ביצוע מעשה העבירה. בפרט, ראוי לציין את מחלתו הנפשית, אשר הימנעותו מטיפול תרופתי ראוי לטיפול בה הביאו לבסוף להתפרץ כפי שהתפרץ ולבצע את מעשי העבירה הנ"ל. עברו של הנאשם איננו מכביד.**

לאחר ששקלתי את כל השיקולים דלעיל, ובפרט בהתחשב במצבו הבריאותי של הנאשם ובצורך לתת לו טיפול מתאים להתמודדות עם קשייו ההתנהגותיים ובריסון דחפיו, **וכן בהתחשב בכך שהוא מצוי במעצר סגור מזה כ-8 חודשים**, מצאתי לנכון לשקול הטלת מאסר בעבודות שירות על הנאשם, לצד עונשי מאסר על תנאי ופיצויים לטובת המתלוננת.

לאחר קבלת חוות-דעת הממונה על עבודות השירות, מצאתי לנכון להטיל על הנאשם עונשים כדלקמן-

(א) שישה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

(ב) 18 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים עבירה מסוג פשע שיש בה יסוד של איום או אלימות.

(ג) פיצויים בסך ₪ 5,000 לטובת המתלוננת.

(ד) שנתיים תחת פיקוח שירות המבחן.

את עבודות השירות ירצה הנאשם במקום עבודה - "מע"ש אום אלפחם" המצוי בכתובת: רח' אלגזאלאת ת.ד. 33 אום אל-פחם.

עליו להתייצב לריצוי עונשו ביום 15.3.17, שעה 8:00, ביחידת עבודות שירות, מפקדת מחוז צפון, רח' הציונות 14, טבריה.

אני מזהיר את הנאשם כי במהלך עבודות השירות עליו לעמוד בכל תנאי העסקתו במסגרת זו. התנהגות בניגוד לאמור תהווה עילה להפסקה מנהלית של ריצוי עונשו בדרך של עבודות שירות. משמע, מאסרו יומר לריצוי מאחורי סורג ובריח.

זכות ערעור כחוק.

העתק מגזר הדין יועבר אל הממונה על עבודות השירות ואל שירות המבחן למבוגרים.

ניתן היום, א' אדר תשע"ז, 27 פברואר 2017.